

Egy új életértelmezésre van szükség: meg kell tanulnunk közösségben, nemzetben gondolkodni

Beszélgetőtárs Mihályi Katalin

Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke, irgalmas rendi szerzetes igazi karizmatikus egyéniség. Cselekvő, élő hite, feltétel nélküli segítőkészsége közismert. Azt vallja, az adományok – adottság, tehetség, anyagiak – különfélék, ám ezeket nem azért kapja az ember, hogy a maga javát szolgálja, hanem hogy használjon velük az embereknek. Mihályi Katalinnak az interjú során Kozma atya arról is beszélt, hogy a világnak valamiképpen vissza kell találnia oda, hogy normális életet éljen, és ez kizárja azt, hogy az ember önző, kicsinyes vágyai szerint gondolkodjon, cselekedjen. Meg kell tanulnia közösségben, nemzetben gondolkodni.

Igazi bátor ember, hisz gondoljunk csak bele, mekkora személyes bátorságról tett tanúbizonyítást a szocializmusban, amikor a belügy minden apróságra odafigyelt, és minden közösségformálás államellenes cselekedetnek számított, ő mégis a plébániáján létrehozta az ifjúsági és családpsztorációt, valamint már ekkor, a hetvenes években első jótékonyági akcióit is megszervezte. Tanújelét adta bátorságának például akkor is, amikor a kilencvenes években, a délszláv háború idején Vukovárnál a szerb parancsnokkal tárgyalt, és elérte, hogy a városban rekedt gyerekeket, nőket, idős embereket Magyarországra evakuálhassa.

Mekkora személyes bátorság kellett mindehhez?

– Csak akkora, amekkora kockázat ahhoz kell, hogy az ember emberhez méltó módon éljen. Meggyőződésem, hogy kockázatvállalás nélkül nincs élet, vagy pedig olyan élet van, amelyet a Szentírás is langyosnak mond. Úgy gondolom, az embernek meg kell tennie azt, ami a feladata, és ez mindig kockázatvállalással jár. Ha visszatekintek az elmúlt évtizedekre, azt hiszem, a Jóisten megadta nekem azt a kegyelmet, hogy elvette a félelmet. Ez talán azzal is magyarázható,

hogy ha az ember félelemben nő fel – és ezt egy kicsit a délvidéki magyaroknak is hadd üzenjem –, akkor el kell jutnia oda, ha igazán Isten a szövetségese, hogy meg kell szabadulnia a félelemtől. Ugyan mit féltünk? Önmagunkat? Nagyon nagy baj az, ha valaki elkezd féltetni önmagát. Az ilyen ember egyszerűen lemond arról, hogy valamit tegyen a körülötte élőkért, az emberiségért, arról, hogy értelmet adjon a világra jöttének, az életének. A kockázatvállalás az élet velejárója, és az Isten mindig keresi a szövetségeseit, és nyilvánvaló, hogy csak olyanokkal tud a tervei szolgálatában bármit is tenni, akik valóban nem magukra figyelnek, hanem az ügyre, elsősorban az Isten ügyére. Azt is mondhatnám, az embernek léleklében el kell jutnia odáig, hogy Isten előtt vagyunk felelősek egymásért. Isten előtti felelősség nélkül pedig ugyan mi várható el az embertől? Azt gondolom, ha ezeket a szép felvezető szavakat értelmezem, hogy erről van szó. Azt mondtam annak idején a kihallgató biztonságiaknak, hogy nem tudnak ijesztgetni, nekem csak bilincseim vannak, csak azokat vehetik el, csak azokat veszíthetem el, úgyhogy hiábavaló a próbálkozás, az erőlködés. Valamiképpen ezt a szellemiséget igyekeztem azokban az emberekben is kialakítani, akik – talán mondhatom így – az én közelemben keresték vagy akikkel együtt kerestük az élet értelmét. Igyekeztem őket megtanítani arra, hogy a kockázatvállalás ad értelmet az életünknek, különben csak magunknak élünk, a csak magának élő ember azonban egyszer csak csődbe jut, a saját bőrtönében oly mélyre süllyed, hogy onnan már szinte kilátni sem lehet, kikerülni pedig végképp nem. Ajándék volt a Jóisten részéről, hogy voltak fiatalok, akik annak idején a legnehezebb időszakokban is vállalták a kockázatot, hogy megmutassák az arcukat, hisz akkoriban az arcunkat is titkolni kellett, tilos volt a fiataloknak együtt ünnepelniük, egyáltalán találkozniuk,

mert a hatalom valamiféle fóbiája folytán elleneséges cselekedetet látott benne – mégis ezek a fiatalok mindannyian vállalták a kockázatot. Egy-egy konferenciabeszéden néha 1000-1500 fiatal jelent meg, az utcán is álltak. *(Sík Sándor nem sokkal előtte hagyta abba a konferenciabeszédeket az egyetemi templomban, és valahogy senki nem vette fel ezt a fonalat. Én vakmerőségemben megpróbáltam. Nem Sík Sándort akartam utánozni, nem is mertem volna az ő hatalmas műveltségéhez mérni magamat, de arra gondoltam, hogy itt valami hiány van. Elkezdtem hitoktatni, és a felnőtt fiatalokra tekintettel, ezek kvázi konferenciabeszédek lettek – így emlékezett vissza 2013-ban Kozma atya a pesti ferences templomban ezekre az évekre.)* Ezek a fiatalok tudták, hogy a közösségben is ott vannak a titkosrendőrök, erről nyíltan beszéltem nekik – a titkosrendőrök is hallhatták –, és azt is elmondtam, hogy számolniuk kell annak következményeivel, hogy eljöttek, itt vannak. Féltettem, sajnáltam is őket, de meghökkentő volt, hogy mindezzel nem törődtek.

Számtalan fiatal meghurcoltak, kidobtak az egyetemről, nem folytathatták a tanulmányaikat, ám mindezek ellenére vállalták a hitüknek ezt a mélyítését, a hit útján járást. Később, amikor – mert Isten útjai kifürkészhetetlenek – valami csoda folytán a zugligeti plébániatemplomban mégis egy közösség vezetője lehettem, Budapesten elsőként, nem mint megalkuvó békepap, akkor az Istennel egy titkos szövetséget kötöttem, segítsen abban, hogy megvalósulhasson egy, az én elgondolásom szerinti egyházközösség: csodálatos emberek gyűltek össze, szinte a föld alól, a semmiből jöttek elő, mert akkoriban semmiféle élet nem volt ott, és egyszer csak azt vettem észre, hogy tömeg van körülöttem. Létrehoztuk az első szociális hálót, a legkeményebb kommunista évtizedekben, mégpedig úgy, hogy még a kommunisták is támogatták, mert nem ideológiáról, nem pártokról volt szó – akkor még nem is volt szó többpártrendszerrel –, hanem emberekről. Úgy látszik, amikor az ember az embereket érintő kérdéseket vizsgálja, és azokra keresi a választ, akkor minden jóérzésű ember megmozdul. Ez a kockázatvállaló közösség szinte dacolt az akkori világgal, és azt vettük észre, hogy az a világ megszélidült, kezdte értékelni egy ilyen kö-

zösségnek a munkáját, amelynek korábban a létét is megkérdőjelezték. Ez a közösség lett a Magyar Máltai Szeretetszolgálat bölcsője. Amikor nem sokkal a Magyar Máltai Szeretetszolgálat megalakulása után, 1989 nyarán történelmi feladatot adott nekünk a Jóisten, akkor döbbsentünk rá először arra, hogy mit jelent az, amikor egy olyan világba csöppentünk bele, amely ugyan még a rendszerváltozás előtti világ volt, de nem akart bennünket sem felhasználni, sem kihasználni, hanem hagyta, hogy tegyük azt, amit belső indíttatásból teszünk. Ez is elgondolkodtatta az embert afelől, hogy íme a keresztény törekvés, a hitből fakadó törekvés való az embernek, és átéltük azt a katartikus élményt, hogy az a – még az előző ideológia szerint működő – kormányzat egyszerűen hálás volt azért, amit egy keresztény közösség szolidaritásból vagy felebaráti szeretetből tett. Azt tettük, amit akkor tenni kellett, vagyis beengedtük az életünkbe, a szívünkbe a keletnémeteket, ezek az emberek védelmet lelték, ellátást kaptak, és felkészülhettek arra, amire oly nagyon vágytak, hogy új hazát találjanak. Hiszen ezeknek az embereknek ez volt a legnagyobb keresztje, ezt úgy fogalmazták meg, hogy ahol éltek, az nem a hazájuk. Faggattam is őket: hogyan jutottak el odáig, hogy ahol születek, éltek az életüket, az nem a hazájuk, nem a pátriájuk, noha ők Vaterlandot mondanak, nem anyaföldet. Nagyon érdekes, hogy a pátria fogalma volt az, amely eligazított ebben a kérdésben, mert azt mondták, azért lett idegen az a föld, ahol éltek, mert elvették a patreszek (pátreszek), vagyis az atyák örökségét. A pátria, haza örzi a patreszek, az atyák örökségét, és ha ezt elveszik, akkor megszűnik a haza. Mindig egy kicsit ilyen szívvel gondolok a délvidékiekre, az erdélyiekre, kárpátaljaiakra, felvidékiekre, őrvidékiekre, mert ha elveszik az örökséget, akkor elveszik a hazájukat. Most kétségbeesve, könnyezve gondolok a kárpátaljaiakra, mert ha Kárpátalja kiürül, ha elmennek onnan az emberek, akkor Kárpátalja elveszett nekünk. Persze, az ukránoknak, oroszoknak és más nemzeteknek nem, mert nekik nem azt jelenti, amit nekünk, de ha elmennek az emberek, azért teszik, mert részben már elvették azt, ami őket odatartozóvá tette, és most meg a baj elől is menekülnek. A Délvidéknek is ezt a gondját látja az ember.

Nagyon nagy népvándorlás indult meg. Sok magyarországi fiatal Nyugat-Európában keresi a boldogulását, a Délvidékről, Kárpát-aljáról, Erdélyből nagyszámú fiatal, család leginkább Magyarországra, kisebb mértékben Nyugat-Európába költözik, vándorol ki a szülőföldjéről.

– Ez azért félelmetes, mert az ember számára a szülőföld az anya érzetét kelti, nem véletlenül olyan fontos az ember számára az anyaföld. El-gondolodom ezen, hogy egy-egy nép, nemzet számára mit jelent a szülőföld. Az elmúlt időszakban jártam Szíriában, Jordániában, ebben a nagyon veszélyeztetett, nagyon sokat szenvedő világban, s az ember számára elgondolkodtató, miből táplálkozik a szülőföld iránti vonzalom. Nincs rá magyarázat, mint ahogyan arra sem, hogy az anya miért szül, illetve hogy a gyermek miért hálás az édesanyjának. Ezek az ember egzisztenciális világának a titkai. Igen, nagyon nagy veszély, baj, ha az emberek elhagyják a szülőföldjüket. Sokat gondolodom az utóbbi időben ezen is, hiszen Afrikában, Elő-Ázsiában, Kis-Ázsiában, Palesztinában tevékenykedve láttam ezeket az emocionális mozgásokat. Ezek lelki folyamatok, amelyek aztán kifejezésre jutnak ilyen fájdalmas elindulásokban is, amelyeket tapasztalhatunk. Az a meggyőződés, hogy valami nagyon nagy átrendeződésnek vagyunk a tanúi. Nem tudja a világ többé elfogadni azt a megosztottságot, hogy a világ javainak fele néhány ember kezében van, a másik fele pedig az egész emberiség jussa. Ez az egyik része a dolognak, a másik pedig az, hogy a hírközlő eszközök olyan emocionális élményekkel traktálják az embereket – épp a bajban, szegénységben, nélkülözések közepette élők egy másik világ képeivel –, amelyek hatása alól nem tudják kivonni magukat. Már 20 évvel ezelőtt beszéltem arról, hogy meg fog mozdulni a világ, mert nem tudja tudomásul venni, hogy az egyik oldalon a javak felhalmozása zajlik, a másik oldalon pedig a szűkséggel szembesülnek. Ez a nagy vándorlás, elindulás sokféleképp magyarázható, és nyilvánvalóan magyarázzák is. Nemrégiben egy előadásban megkérdeztek tőlem, miért van ez így, miért nem segítenek jobban a jólétben élők a nélkülözésben élőknek, erre egy nagyon egyszerű választ adtam: mert ahhoz meg kelle-

ne térniük. Ahhoz, hogy az ember egyszerűen megossa az életét, a javait a másik emberrel, ahhoz megtért embernek kellene lennie, ahhoz egy új életértelmezésre van szükség. Nincs más életértelmezés, csak keresztény. A keresztény életértelmezés pedig azt jelenti, hogy az élet Isten ajándéka, és senki sem tarthatja meg magának ezt az ajándékot, az élet közös kincsünk, egymásból és egymásért élünk. Ha ezt kivetítjük a világ javaira, akkor egyszerűen arról van szó, hogy a világ javai az emberiség közös kincsei, és meg kell osztani őket. Az embernek el kell jutnia idáig, hogy megosson, ne csak adományt adjon, ne csak segítséget nyújtson – már ez is nagy dolog –, de igenis ennél tovább lépjen, egészen odáig, hogy belássa, nincs joga sokkal többet birtokolni a világ javaiból, mint a másik embernek. Itt nem lehet hivatkozni különböző adottságokra, lehetőségekre, ezek ugyan tények, de itt a karizmákról van szó: az adományok különfélék, ám ezeket az adományokat nem azért kapja az ember, hogy a maga javát szolgálja, hanem hogy használjon velük az embereknek. Tehát ha tetszik, ha nem, tudomásul kell venni, hogy a világnak a szegényebb oldaláról elindult az emberiség, és ez a folyamat megállíthatatlan. Itt, a Kárpát-medencében ez egy sajátos helyzet. Nem szívesen beszélek anyaországról és elszakított területekről, én szívem szerint inkább Kárpát-medencéről beszélek, mert ez a miénk, akárki akármit mond, akárhogyan értelmezi. Most pár napja betegen nyomom az ágyat, tegnap például egész nap a térképet nézegettem, egy nagy világatlaszt, és egészen véletlenszerűen „elindultam” Törökországtól végig a Balkánon, és eljutottam Spanyolországig, gondolatban végigjártam a különböző történelmi folyamatokat. Ha a Kárpát-medence történetét nézem, nekünk, magyaroknak az a nagy gondunk, hogy egyedül vagyunk, és ebben az egyedülvalóságunkban hiába indulnak el Délvidékről vagy Erdélyből a mostani Csonka-Magyarország felé, ez egy kifosztott kicsiny ország. Hiszen a Kárpát-medencének a kincsei épp azokon a területeken voltak, amelyeket elvettek tőlünk, és ezáltal szinte megakadályozták azt, hogy ez a maradék ország megerősödjön. Itt csak a lelkek szintjén lehet egy igazi egymásra találás, igazi megerősödés, ha ez nem világos mindannyiunk számára, akkor szin-

te majdnem azt kell mondani, hogy nincs jövőnk, nincs remény. Tehát félre kell tenni mindazt, ami apró nézeteltérésekben nyilvánul meg, tudniillik van egy élmény, amely semmihez sem mérhető, ez pedig az, hogy magyarok vagyunk, és egymáshoz tartozunk. Az utóbbi években nagyon sokat emlegetem a nemzettudatot, a nemzeti gondolatot, mert különösen így, hogy különböző katasztrófák okán a világ számtalan országába eljutva és ott is megtapasztalva az emberek megnyilatkozásait, egyre világosabb számomra az, hogy vagy nemzetben tudunk gondolkodni, vagy még a törekvéseinknek sincs értelme, mert ha nem nemzetben gondolkodunk, akkor még a legjobb törekvéseink is másokat, mások célját szolgálják. Önmagában ez sem rossz, ha jó ügyet szolgálunk, mert a jó az mindenütt jó, csak hogy nem szabad elfelejteni azt, hogy a nemzetnek önfenntartó ereje van, ezt az önfenntartó erőt nem tudja más adni, csak támogatni vagy gyengíteni tudja. Ezért fontos a nemzeti gondolkodás, az önfenntartó erőért. Nekünk itt, a Kárpát-medencében el kell idáig jutnunk. Nagyon fájdalmas, amikor látjuk a pártoknak az egymással való torzsalkodását, vitáját, azt, hogy az esetek többségében egyéni érdekek azok, amelyek előtolakodnak, csak azt nem tudom, hogy miért. Persze, megint visszajutunk oda, hogy csakis megtért ember tud nemzetben, egyáltalán közösségben gondolkodni. Ennek a világnak a gyengéje éppen abban van, hogy az egyéni gondolkodás, az individuális gondolkodás oly mértékben túlhangsúlyozott, hogy veszélyezteti a közösség létét. Az ember közösségi lény, individuum, egyetlen, megismételhetetlen, de mind-egyikünk a közösség tagja, egy közösségbe születünk bele, a közösség nevel fel bennünket, és az egész életünk egy közösségben zajlik. Szolgáltatnunk kell azt a közösséget, amelyben mindegyikünknek meg kell találnia a maga helyét, jól kell éreznie magát a helyén, és olyan feladatokat kell végeznie, amelyek jóleső érzéssel és örömmel töltik el. Ez ad értelmet életünknek. Ezt egy individualista gondolkodással nem lehet megvalósítani.

Holott a reklámok a tévében, újságokban az embert szinte az individualizmusra serkentik. Te különleges vagy, te ezt megérdemled, te jobbat érdemelsz – ezt sulykolják az emberekbe.

– Azt sulykolják, amire az ember vágyakozik, tehát elhitegetik az emberrel azt, hogy neki sikerülhet az, amit kitalál, vagy az, amit kitalálnak neki, ő képes rá, ő azt meg tudja valósítani, vagyis, hogy sikeres lehet, győzhet. Ez a legnagyobb hazugság a világon, mert mindenki szeretne sikeres életet élni, én inkább azt mondanám: értelmes életet élni, csak hogy ezt a fogalmat nem használják, mert ennek feltételei vannak, a sikeres életnek viszont nincsenek feltételei, a sikeres élet látszatvilág. Persze, nem akarom sommásan elítélni. Az ember ezt kívánja hallani. Amikor gyerek voltam – ez a kommunista évtizedekben volt –, azt mondták: nincs Isten, következésképpen bűn sincs, s az ember azt tehet, amit akar. Mi kell több ennél annak az embernek, aki mindig konfliktusban áll önmagával? Az ember látja a jót, mégis a rosszat teszi, mert könnyebb azt tenni, és mindig van valami jó, csábító, kísértő is a rosszban, különben sose követnénk el. Következésképpen könnyű volt az embereket leválasztani Istenről, a vallásról, a hitről, a kereszténységről, így az ember azt teheti, amit a kedve tartja. Ma az individualista világ az egyéni siker, az egyéni érvényesülés csalétkével olyan, mint a boszorkány, aki körben jár a világban, és kínálgatja a gyümölcsseit. Nyilvánvaló, hogy ez mérénylet a közösség ellen. Nem szabad elfelejteni, hogy közösségben csak normális emberek tudnak élni. A normális ember pedig az, akinek vannak normái, vagyis vannak olyan szempontok, olyan értékek, amelyekhez igazodik, maga a norma egy igazodási pont. A kereszténységben egy ilyen norma például a tízparancsolat. Még kereszténynek sem kell lennie az embernek ahhoz, hogy normához igazodjon, mert ez a jól felfogott érdeke. Hiszen ha ezek nincsenek, akkor mindenki a maga normája szerint él, és önző, öntörvényű egyedek nem fognak közösséget alkotni, tehát alapvetően arról van szó, hogy az embernek el kell fogadnia, hogy vagy normális életet él, vagy egyszerűen kiszorul a közösségből. Lehet, hogy ügyeskedve vagy akár a tehetségét is használva, valaki olyan lehetőségek közé kerül, amelyek őt kiemelik a közösségből, csak hogy itt jön az újabb feladat: ez az ember is adósa a közösségnek. Tehát a világnak valamiképpen vissza kell találnia a normális életvitelhez, ami nem engedi meg, hogy önző, kicsinyes vágyaink szerint gondolkodjunk, cselekedjünk.

Mit lehet tenni?

– Az embereket nevelni kell. Az ember nem születik jónak, sebzett természettel születik, mindannyian önző lények vagyunk. Minden élő-lény önző, küzd a létben maradásért, csak éppen az ember világán kívüli világban ezek a törvények olyan meghatározók, hogy ott nincs kivétel. Az ember az egyedüli lény, aki ebből a világból ki tud emelkedni, egyszerűen azért, mert van értelme, van akarata. Az ember az értelme és az akarata révén az önző világ fölé tud emelkedni, de nem biztos, hogy ezt jóra használja. A nevelésnek pontosan az az értelme és célja, hogy közösségi lényvé formáljon, alakítson. Az ember nem úgy nő fel, mint egy gyom az árokparton, az emberi élet feladat, lehetőség, és erre az embernek magának kell felkészülnie, aminek egyetlen feltétele, hogy önmagát kontrollálja, megfékezze önző természetét annak érdekében, hogy egy közösségben helye legyen. Hogyha egy ember ezt nem vállalja, akkor kiszorul a közösségből. Kiszorul egy hajléktalan, egy szegény – most ne nézzük, hogy miért lett hajléktalan, szegény –, de kiszorul a közösségből a gazdag, a milliomos is. Tehát, gyakorlatilag, ahhoz, hogy élhető közösségünk legyen, mindenkinek helye kell hogy legyen a közösségben. Ez nem azt jelenti, hogy egy közösségben mindenki egy nívón él. Jézus világosan megmondta, hogy szegények mindig lesznek veletek. Ne legyünk annak az illúzióknak az áldozatai, hogy majd eljön az idő, amikor mindenkinek jólétben lesz része. Ilyen nem lesz soha, ne is vágyakozzunk rá, mert ez lehetetlen. Épp az emberi természetünk nem engedi meg, amely másrészt nagyon sok jónak a forrása. Hiszen az előrejutás is valamiképpen ennek köszönhető. De a kontrollt, a féket az embernek magának kell beépítenie a saját életébe. Fontos, hogy az ember megtalálja a helyét. Sok jómódú emberrel találkoztam, és állítom, közülük sokan sokkal rosszabb lelki állapotban élnek a mindennapjaikat, mint egy egyszerű szegény ember, egyszerűen azért, mert ők sincsenek a helyükön. Egyszer eljártam azzal a gondolattal is, hogy ezek a gazdag emberek micsoda magas fallal veszik körül a rezidenciájukat, hogy be se lehessen látni az ő világukba. Vajon minek a jele ez? Nem tudok kiszakítani a világból egy darabkát, hogy azt mondhassam, az csak az enyém. Ilyen nincs!

A világ közös kincsünk, a javak közös kincseink, mint ahogyan erről már beszéltünk. Mindenkinek helye kell hogy legyen a közösségben, aki többet kapott, annak kötelezettsége van a többiek felé, aki kevesebbet, annak lehetősége kell hogy legyen valamilyen támogatásra, arra, hogy segítséget kapjon. Éppen ezért az ember önneveléséről nem lehet lemondani. Az önnevelés pedig a családban kezdődik, folytatódik az iskolában, aztán a társadalomban, vagyis egyfolytában arról van szó, hogy az embernek el kell helyeznie önmagát az emberi kapcsolatok világában, nem lehet független egyikünk sem. Összetartozunk, és ennek az összetartozásnak egyetlen mozgatóelve van, hogy mindannyian olyan értékekhez igazodunk, amelyek szerint minden ember egyenrangú, és egyikünk sem több a másiknál.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat mindig a létező leggyorsabban ott van, ahol segíteni kell. Hol tart most a szervezet?

– Nagyon nehéz erről objektíven beszélni. Magyarországon, de Európában is az egyik legnagyobb karitatív szervezet, azért mondom, hogy az egyik, nehogy túlzással illessenek. 2013-ban Rómában a Máltai Lovagrend 900. évfordulóján a Szent Péter-bazilikában tartott ünnepségen – amelyen 7000 küldött vett részt – a szentatyát én köszönhettem. Ezt megelőzően háromnapos konferencia volt a Gregoriana Pápai Egyetemen több száz résztvevővel, és ott elhangzott, hogy a világ leghatékonyabb, legsokoldalúbb és legrugalmasabb szervezete a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Ennek volt a jutalma, hogy az ott lévők nevében köszönhettem a szentatyát. Rengeteg szervezet jött létre, mi nem szeretnénk versenyezni a különböző szervezetek motívumaival (kinek mi a motívuma, azt részben tudjuk, részben leírják, részben nem mondják, vagy csak mondanak valamit). A Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak egyetlen motívuma van: Isten ügyének a szolgálata. Ennek következtében ugyan mi nagyon éberem rajta tartjuk az ujjunkat a történelem érverésén, de nem óhajtunk versenyezni, mert azért azt tapasztaljuk, hogy vannak versenyző szervezetek. Mi úgy gondoljuk, hogy Isten előtt vagyunk felelősek a bajban lévő emberekért, a máltaiaknak ez a legfőbb üzenete. Nem tudjuk megoldani a világ problémáit, ezt a nevünk is kifejezi: Magyar Máltai Szeretetszolgálat, nem pe-

dig segélyszolgálat. A világon mindenütt segélyszolgálat, csak nálunk szeretetszolgálat, mert kicsit arra is gondoltunk az alapításkor, hogy nincs olyan, aki képes annyi segínyt adni, amennyire szüksége lenne a világnak. Mindent megteszünk azért, hogy lehetőleg senkit se hagyjunk magára. Rengeteg ember várja azt, hogy valaki segítő szándékkal mellé lépjen. Egyébként a szentatya, amikor elköszöntem tőle a Szent Péter-bazilika főoltáránál, azt mondta: Vigyázzanak Szent István örökségére! Nagy dolog, hogy XVI. Benedek pápa – akit nagyon tisztetek és szeretek, korábról is összeköt Vele sok minden – ezt mondta, és ne felejtjük el, Szent István öröksége azt jelenti, hogy ő Isten előtt vállalt felelősséget az ő népéért. Szent István szellemi, lelki ember volt. Szellemi, akinek a lélek valóságosabb volt, mint a test; az igazság, mint a haszon; a szeretet, mint a hatalom. Lelki, akinek az Isten, a kegyelem valóságosabb volt, mint a látható világ. Nem véletlen II. Szilveszter pápa megállapítása, hogy Szent István nem apostoli király volt, hanem valóságos apostol. Nincs a történelemben még egy ilyen uralkodó, akinek jóvoltából a Boldogasszony, a Szűzanya is öröklik felettünk.

A világ számos katasztrófa, nincstelenség sújtotta pontján járt a szeretetszolgálat vezetőjeként. A gyógyszeren, élelmiszeren, az elfogadható élethez szükséges felszerelésen kívül mi az, amit nyújtani tud ezeknek az embereknek?

– Krisztus szeretete sürget bennünket, mindent ez határoz meg. Ne legyenek illúzióink, nem az a legfontosabb, amit odaviszünk, valahova, ahol baj van. A legfontosabb az, hogy odamegyünk. Sosem felejttem el, Azerbajdzsánban – jól tudjuk, milyen a helyzet ott – azt mondta egy muszlim nekem: „Mi elhittük Oszama bin Ladennek, hogy »majd jönnek a keresztények, és leölnék bennünket«, és milyen érdekes, most maga itt van, egy katolikus pap, és milyen érdekes, s mi az igazi segítséget a keresztényektől kapjuk. Maguk itt iskolákat építenek nekünk, itt vannak az orvosaik, és gyógyítanak bennünket. Maga személyesen hozta el ide nekünk a pénzt. Az arab testvéreink nem jöttek ide, ők csak elküldték a pénzt.” Említék még egy példát: amikor cunami pusztított Sri Lankán, összedőltek a házak, a mi és a világ segítsége nélkül is valamiféle fedél került volna az emberek

feje fölé. Nem ez a döntő. Sokkal inkább az a fontos, hogy ezek az emberek megtapasztalták, nem maradtak magukra, hanem értük, miattuk emberek elindultak tízezer kilométerekről. Ez az, ami igazolja azt, hogy mi, az emberiség egy család vagyunk, s nem élhetünk önmagunknak. Ezek a katasztrófák mindig arra döbbsentik rá a világot, hogy másképp kellene lenniük a mindennapoknak is, valahogy úgy, mint amikor a baj rászakad az emberiségre. Sri Lankán nagyon sokat tettek a magyarok. Egy beszélgetés alkalmával egy kormányhivatalnok azt kérdezte tőlem, mekkora Magyarország. Először nem értettem, mit akar ezzel a kérdéssel, majd azt válaszoltam, pont akkora, mint Sri Lanka. Miért kérdezi? – tudakoltam. Senki nem segített a cunami idején annyit, mint a magyarok – válaszolta. Hát akkor Magyarország a legnagyobb. Miért gondoljuk azt, hogy Sri Lankán egy egyszerű embernek tudnia kellene, hogy mekkora Magyarország, mint ahogyan mi sem tudjuk, mekkora Sri Lanka. Ám ilyenkor döbbsentünk rá, hogy mit is jelent, hogy összetartozunk, mit jelent a világban egy-egy gesztus.

Tavaly Kenyában, a régi fővárosban, Mombasában, az Atlanti-óceán partján, ahol víztisztító berendezéseket építettünk a nyomortelepeken, volt egy érdekes találkozásom egy maszáj pásztorral, akitől néhány kézművesapróságot vásároltam, segítő rajta. Megkérdezte, honnan jöttem. Magyarországról, válaszoltam, s csodálkozásomra a szép Budapestet említette. Majd a foglalkozásom után érdeklődött. Katolikus pap vagyok, válaszoltam. Én is hívő vagyok – mondta. Búcsúzáskor keresztet rajzoltam a homlokára. Néhány perc múlva visszaszaladt, megállt előttem, és csak ennyit mondott: Köszönöm a keresztet! Majd elrohant.

Egy másik történet: Erdélyben, Malomfalván a kis folyócska, a Nyikó a nagy zivatarban akkorára nőtt, hogy egy ember cölöpökre felépített házát pár méterrel odébb tette. Egy idős ember azt kérdezte tőlem: Pap bácsi, hol volt az Isten? Zavaromban azt mondtam, hogy ebben a zivatarban biztosan nem volt az Isten. Rám nézett szigorúan, és megismételte: Hol volt az Isten? Mondtam, ebben a viharban nem volt az Isten, de mi most itt vagyunk. „Magukban lenne itt az Isten?” – tette fel a kérdést. Talán – feleltem.

Ezek a fontos dolgok. Nem az a legfontosabb, amit konkrétan odavisz az ember, hisz a székelyföldi vihar károsultjainak lovakat, teheneket és egyéb jószágokat vásároltunk, a leglényesebb: Magukban lenne itt az Isten? Hát erről szól minden! Vagy ott van bennünk az Isten a találkozásainkban, vagy kár találkozunk.

Beszélgetésünk előtt a kápolnában a szentmisén a Betegápoló Irgalmas Rendet ajánlotta a Jóisten figyelmébe.

– Ma egy betegápoló irgalmas rendi szerzetesnek, Pampuri Szent Richárdnak van az ünnepe, ezért imádkoztunk hozzá, és kértük a közbenjárását. A Betegápoló Irgalmas Rend – amelyet Istenes Szent János (1495–1550) alapított – a Kárpát-medencében az első kórházat 1650-ben Szepesváralján építtette fel. Majd még jó néhányat. Csak beszélgetésünk okán jegyzem meg, hogy a magyar irgalmas rendi tartománynak Zágrábban is volt kórháza. Ma azért izgalmas ez a kérdés, mert újabban felfigyeltek az irgalmasok gyógyító kultúrájára. Néhány hó-

nappal ezelőtt volt Budapesten egy tudományos előadás, ahol arról beszélt az egyik előadó, hogy a XVII-XVIII. században a Kárpát-medencében az irgalmasok szerepvállalásának köszönhető az intézményesített gyógyítás kialakítása. Majd szólt a szervezett gyógyításukról. A hallgatóság soraiban található orvosprofesszorok egyike feljajdult: Ma is erre lenne szükségünk. Ma Európában egyre nagyobb az érdeklődés az irgalmasok gyógyító kultúrája iránt, amelyet meghatároz a hospitalitas. Az előregedett Európában egyre nagyobb gondot jelent az emberek gyógyítása. A hospitalitas szellemében a beteg ember szeretett vendég. A betegség kiszakítja az embert mindennapjai világából, és a beteg ember belkényszerül egy idegen világba, a kórházak világába. Ha itt olyan emberekkel találkozik, akik a hospitalitas szellemében szeretett vendégként fogadják, akkor ez elveszi a beteg félelmeit, aggodalmait, nyugtalanságát, s hozzásegíti a mihamarabbi gyógyuláshoz.

Kozma Imre (Győrzámoly, 1940. június 4.) római katolikus pap, irgalmas rendi szerzetes, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapítója.

1941-ben egy vonatbaleset során elvesztette édesapját, ezután édesanyja és nagynyja nevelték. 1954-ben felvették a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumba, 1958-ban érettségizett. Ezután az esztergomi papi szemináriumon tanult teológiát. 1963-ban szentelték pappá.

Pappá szentelése után tát-dorogi káplán lett, majd 1966 és 1968 között a Zugligeti Szent Csálád-plébánián teljesített szolgálatot. 1968-ban a budapesti Alkantarai Szent Péter-templom (Ferenciek tere) lelkesze lett, 1977-ig volt szolgálatban itt. Ezután visszatért Zugligetbe, létrehozta az ifjúsági és családpsztorációt, valamint első jótékonyági akcióit is itt szervezte meg.

1987-ben Csilla von Boeselager bárónő felkérte Kozma atyát a zugligeti plébánián, és eldöntötték, hogy felelevenítik a Szuverén Máltai Lovagrend értékrendjét megtestesítő és a szegényeket szolgáló szervezetet. Mivel Magyarországon még nem volt lehetőség a szabad egyesülés jogának gyakorlására, ezért 1988-ban von Boeselager bárónő megalapította Németországban a szolgálatot Ungarischer Malteser Caritas-Dienst néven.

1989-ben már lehetőség volt erre, ezért február 10-én megalakult Kozma atya vezetésével a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Ugyanekkor a Szuverén Máltai Lovagrend tagja is lett.

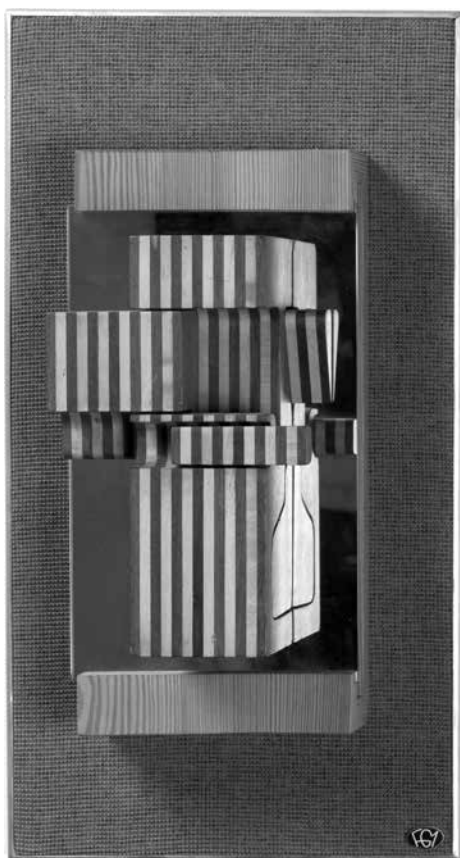
A szolgálat első jelentősebb akciója még ugyanebben az évben volt, amikor ötvenezer NDK-beli menekült átmeneti elszállásolást és étellemezést kapott a plébánia kertjében. Decemberben, a romániai forradalom idején sikerült huszonkét teherautónyi segílyt összegyűjtenie és elszállíttatnia Erdélybe. A '90-es években zajlott délszláv háború idején sikerült a vukovári szerb parancsnoknál elérnie, hogy a városban rekedt idős embereket, illetve nőket és gyerekeket Magyarországra evakuálhassa. A szolgálat azóta kiterjedt országos hálózattal rendelkezik, és az ország egyik legnagyobb segílyszervezete.

1997-ben belépett a Betegápoló Irgalmas Rendbe, majd 1999-ben rendi fogadalmat tett, később a budapesti rendház főnöke és rendi megbízott lett. Megszervezte a rend budapesti viszsatelepitését, 2000-ben visszakapták a fővárosi, illetve váci kórházukat. A császárfürdői Szent István király kápolnaigazgatóságának igazgatójává nevezték ki. Több társadalmi szervezet tiszteletbeli tagja.

Díjai, elismerései:

Máltai Nagykereszt (1989)	Magyar Örökség díj (2003)
Apostoli protonotárius (1992)	Prima Primissima díj (2005)
Széchenyi István-díj (1992)	Budapest díszpolgára (2007)
Címzetes apát (1993)	Húszéves a Köztársaság díj (2009)
Kisebbségért díj (1995)	Francia Becsületrend (2010)
Az Év Embere Európában (Reader's Digest, 1996)	Győrzámoly díszpolgára (2010)
A Szuverén Máltai Lovagrend nagykeresztje (1999)	Giesswein Sándor-díj (2011)
A Magyar Köztársasági Érdemrend közép- keresztje (2003)	Magyar Nemzetért Ezüstérem (2013)
	Petőfi-díj (2014)

Folyóiratunk megjelenésének dátuma, a trianoni békediktátum, illetve a nemzeti együvé tartozás napja egybeesik Kozma atya születésének napjával. Ezúton köszöntjük a 75 éves Kozma Imrét. Isten éltesse még sokáig, hogy munkálkodhasson az emberi és a magyar közösség javára!

Rétegvonalak tánca